

Poster Discussion**13 May 2009 Friday 16:00-17:45****Chairmen: Şahinoğlu S., Atıcı E.****SORANUS VE SABUNCUOĞLU TARAFINDAN KADIN HASTALIKLARININ TEDAVİSİNDE KULLANILAN BİTKİLER****Oya Ögenler¹, İlter Uzel², İsmail Ün³**¹Assist. Prof., Mersin University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics²Prof., Çukurova University Medical Faculty, Dept. of Medical History and Ethics, iuzel@cu.edu.tr³Assist. Prof., Mersin University Medical Faculty, Dept. of Medical Pharmacology, unisfarma@yahoo.com

Bu çalışmada Anadolu'da yaşamış, klasik tıp paradigmasının sırasıyla erken ve geç dönem temsilcileri olan Soranus'un (Efes, 98-138) "Gynaikeia" ve Şerefeddin Sabuncuoğlu'nun (Amasya, 1385-1468) "Cerrahiyetü'l Haniyye" eserlerinin kadın hastalıkları ve doğum ile ilgili bölümlerinde yer alan bitkiler sistematik olarak karşılaştırılmıştır.

Çalışmamızda Temkin tarafından yapılan Gynaikeia'nın İngilizce çevirisi ile İlter Uzel tarafından tam metin olarak tıpkıbasımla karşılaştırılmalı olarak hazırlanan Cerrahiyetü'l Haniyye ana kaynak olarak kullanılmıştır. İslam hekimleri üzerinde büyük etkisi olan Roma tıbbının son temsilcisi olan Paulus Aeginata'nın (Aegina, 625-690) yedi kitaptan oluşan eseri ve İslam hekimi Zahravi'nin (Kurtuba, 936-1013) At-Tasrif adlı eserindeki kadın hastalıkları ve doğumla ilgili bölümler de çalışmamıza dâhil edilmiştir.

Soranus eserini ebelerin kadın hastalıkları ve doğumla ilgili bilgi ve becerisini artırmaya yönelik yazmıştır. Dört ana bölümden oluşan Gynaikeia'da tedavi uygulamaları diyet, cerrahi ve farmakoloji şeklinde üç grup olarak değerlendirilebilir. Soranus'tan sonra gelen hekimler tarafından kaynak olarak kullanılan Gynaikeia XVI. yüzyıla kadar etkisini sürdürmüştür.

Sabuncuoğlu'nun yalın bir Türkçe ile hekim ve cerrahlara yol gösterme amaçlı yazdığı Cerrahiyetü'l Haniyye içinde yer alan tedavi yöntemleri de klasik tıp paradigmasına uygun şekilde üç gruptan oluşmaktadır.

Bitkilerden zengin bir coğrafyaya sahip Anadolu'da, yaşamış klasik tıp paradigmasının temsilcisi olan her iki hekimin tedavi yöntemlerinde kullandıkları bitkiler arasındaki farklar, bu süreçte meydana gelen değişimi yansıtması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Soranus; Sabuncuoğlu; Kadın Hastalıkları ve Doğum

PLANTS THAT'S USED IN THE TREATMENTS OF OBSTETRICS AND GYNECOLOGY BY SORANUS AND SABUNCUOĞLU

In this study the plants that used for treatments of gynecology and obstetrics diseases in the works of the two important classical medicine representatives who lived in Anatolia were compared. These important representatives are Soranus (Ephesus, 98-138) who was an early ancient age physician and Sabuncuoğlu (Amasya, 1385-1468) a late age surgeon physician.

The main references are Gynaikeia which was translated to English by Temkin and Cerrahiyetu'l Haniye İlter Uzel's comprehensive work. In addition a Rome medicine representative Paul Aeginata's (Aegina, 625-690) and an Islamic medicine representative Zahravi's (Cordoba, 936-1013) work were included in this study.

Soranus wrote his work to improve the midwives knowledge and skill about gynecology and obstetrics. Gynecological treatment were classified as surgical, dietetics and pharmacological categories in the work of Soranus. The physicians that lived after Soranus used the Gynaikeia as a reference and its influence continued up to 16th century. In accordance with conventional medical paradigm the treatment methods in the Cerrahiyetu'l Haniye is composed of three groups.

Aforementioned two representative of classical medicine paradigm were lived in Anatolia which is a plant rich geography. Submitted differences in the work of them about plant treatment is important to show the occurred differences during this process.

Keywords: Soranus; Sabuncuoğlu; Gynecology and Obstetrics